

РОЗДІЛ 5. ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ,
СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКААНАЛІЗ ІНСТРУМЕНТІВ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ,
СПРЯМОВАНИХ НА РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМИ БІДНОСТІ
В УКРАЇНІ ТА СВІТІTHE ANALYSIS OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS TOOLS
WHICH FOCUS ON SOLVING THE PROBLEM OF POVERTY
IN UKRAINE AND IN THE WORLD

В статті проаналізовано механізми, якими провідні країни світу та незалежні міжнародні організації можуть вплинути на подолання бідності в різних регіонах і державах, де велика кількість людей знаходиться за межею бідності. Розглянуто основні критерії і показники оцінки бідності. Обґрунтовано причини низької ефективності шляхів скорочення бідності в світі та в Україні. Показано вплив економічного зростання і глобалізації на скорочення бідності та розподіл доходів, соціальної нерівності на рівень і якість життя. Висвітлено стратегічні напрямки подолання маргіналізації світу в XXI столітті.

Ключові слова: рівень бідності, межа бідності, нерівність доходів, офіційна допомога розвитку, потенціал зростання, співвідношення ВВП та безробіття.

В статье проанализированы механизмы, с помощью которых ведущие страны мира и независимые международные организации могут повлиять на преодоление бедности в разных регионах и странах, где большое количество людей находится за чертой нищеты. Рассмотрены основные критерии и показатели оценки бедности. Обоснованы причины низкой эффективности путей сокращения бедности в мире и в

Украине. Показано влияние экономического роста и глобализации на сокращение бедности и равномерное распределение доходов, социального неравенства на уровень и качество жизни. Освещены стратегические направления преодоления маргинализации мира в XXI веке.

Ключевые слова: уровень бедности, черта бедности, неравенство доходов, официальная помощь развитию, потенциал роста, соотношение ВВП и безработицы.

In the article the mechanisms by which the leading independent countries and international organizations may help to overcome poverty in different regions and countries where a large number of people below the poverty line analyzed. The basic criteria and indicators of assessing poverty considered. The causes of low efficiency of ways to reduce poverty in the world and in Ukraine grounded. The influence of globalization and economic growth on poverty abatement and income distribution, social inequalities in the level and quality of life demonstrated. The strategic direction of overcoming the marginalization of the world in the twenty-first elucidated.

Key words: poverty, poverty line, income inequality, official development assistance, growth potential, the ratio of GDP and unemployment.

УДК 364.22(477)

Бабич Л.М.

к.е.н.,

доцент кафедри економічної теорії

Хмельницький національний

університет

Постановка проблеми. В сучасних умовах спостерігається різке зниження макроекономічних показників як на національному, так і на світовому рівні, поляризація доходу, соціальна диференціація, що є причиною поглиблення такого негативного явища, як бідність. Серед наслідків даного соціально-економічного явища є зростання смертності, погіршення здоров'я людей та гальмування соціально-економічного розвитку в Україні та світі. Тому бідність є глобальною проблемою людства, що характеризує низький рівень життя населення. Оскільки більшість країн, що потерпають від високого рівня бідності, неспроможні досягнути зменшення її рівня самостійно, актуалізується роль міжнародної допомоги, спрямованої на подолання економічної маргіналізації світу.

Зауважимо, що у вітчизняній науці та практиці вивченню проблеми бідності на початку 90-х років ХХ ст. приділялося мало уваги, доказом чого є брак науково обґрунтованих концепцій та бази

емпіричних даних для досліджень та порівнянь. Актуальність та важливість вирішення проблеми бідності в національній економіці підтверджується тим, що ця проблема стосується життя мільйонів українців. Масштаби бідності вражають: «чотири з п'ятох – бідні». Зазначимо також, що 1/3 населення країн, що розвиваються, бідні. Бідність є гальмом прогресу як технічного, так і економічного (маючи на увазі звуження торгівлі, спад виробництва, низькі темпи зростання тощо) та соціального (низький життєвий рівень населення, відсутність соціального благополуччя) тощо.

Численні дослідження, зокрема здійснені фахівцями Світового банку і Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), доводять, що основна з цілей тисячоліття – зменшення вдвічі до 2020 р. кількості людей, які живуть за межею бідності (менше від 1 дол. США на день). Окрім скорочення нерівності в доходах як основної перепони на шляху отримання максимальної віддачі від еконо-

мічного зростання, – важливого інструмента подолання бідності, – умовами реалізації цього оптимістичного сценарію є: 1) високий рівень економічної свободи (від засад формування уряду і до грошово-кредитної та торговельної політики); 2) наявність та ефективне використання капіталу (фінансового і людського); 3) вища продуктивність агропромислового сектору порівняно із «сучасними» секторами (щоб зменшити негативний ефект дуалізму економіки); 4) інституційна відкритість економіки (за умови трансформації глобального торговельного середовища на користь бідних країн).

Аналіз останніх досліджень. Найвідомішими науковцями, котрі досліджували проблему бідності, зокрема намагалися визначити чинники, які спричиняють бідність у країнах, уточнити суть бідності, проаналізувати вплив економічного зростання і глобалізації на скорочення бідності та розподіл доходів, розглянути вплив соціальної нерівності в розподілі доходів і можливостей на добробут громадян як на міжнародному рівні, так і в межах національного масштабу, є: А. Аткинсон, Н. Бердсолл, О. Білорус, В. Геєць, О. Гелор, Д. Доллан, Я. Жаліло, Д. Зейра, Дж. Коррес, А. Краай, С. Кузнец, Н. Лустінг, М. Меламед, С. Мочерний, Р. Перотті, Пол А. Самуельсон, А. Сен, Ю. Шишков, Т. Шульц та багато інших.

Постановка завдання. Дослідження теоретичних підходів визначення сутності бідності, причин її виникнення й поширення у країнах з різним типом соціально-економічної системи та основних критеріїв і показників, за якими оцінюється бідність країни в цілому.

Виклад основного матеріалу. Результатами написання статті є розгляд різних форм допомоги країнами-донорами таких, як: фінансова, технічна, двостороння і так звана «зв'язана» допомога. В тому числі є розгляд міжнародних організацій, які мають суттєвий вплив і певні важелі на подолання цього питання.

Найбільш методологічно обґрунтованими та дієвими в контексті подолання бідності є фінансова і технічна допомога, адже саме вони можуть не лише тимчасово розв'язати ті чи інші проблеми бідних країн та їх населення, а й створити умови для підвищення добробуту на довгострокову перспективу. Фінансова допомога надається у вигляді позик, у тому числі й пільгових, фінансових субсидій, дотацій, експортних кредитів, грантів, гарантій, і здебільшого використовується для фінансування проектів розвитку економіки країни-реципієнта, у тому числі й для вирішення проблеми бідності.

Кількість голодуючих людей у світі досягла рекордних показників за останні 40 років та досягла мільярда. Так, лише за рік кількість бідних людей у світі зросла на 100 мільйонів. Причиною такого зростання експерти називають глобальну економічну кризу. На їхню думку, останніми

роками кількість голодуючих в світі зростає хоч повільними темпами, але постійно. Щоб зупинити зростання бідності, світ потребує сільськогосподарської революції, вважають експерти ООН. Вони підрахували, що до 2050 року населення світу складатиме 9 мільярдів людей, і щоб їх нагодувати, продуктивність харчових продуктів у світі має зрости на 70% [1].

За визначенням Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), основними характеристиками офіційної допомоги розвитку (ОДР) є спрямованість на сприяння економічного розвитку та зростання добробуту країн, що розвиваються, а також пільговий характер цієї допомоги, зокрема, грантовий елемент повинен становити не менше 25% (при розрахунку за фіксованою ставкою 10%). Сьогодні найбільшим світовим колективним донором є ЄС, завдяки об'єднанню внесків західноєвропейських країн-членів (близько 11% від світового обсягу ОДР і п'яте місце після США, Японії, Німеччини та Франції) [2, с. 135]. Не применшуючи вагому роль двосторонньої допомоги, зазначимо, що вона здебільшого зводиться до фінансового, технічного, військового сприяння країнам, що розвиваються. Значно різноманітнішою за формами і більш обґрунтованою теоретично є багатостороння допомога: 1) при її наданні міжнародними організаціями значно менше виражені економічні, політичні мотиви й особисті інтереси донорів; 2) розроблені більш раціональні схеми надання та контролю над використанням ресурсів та достатньо ефективні засоби досягнення цілей; 3) допомога надається з меншим втручанням у внутрішні справи реципієнтів; 4) отримуючи допомогу від міжнародних організацій, країна-реципієнт має право голосу (хоча і менш вагоме порівняно з багатими країнами) щодо її розподілу та використання, тому їй легше погодитися з певними умовами міжнародних інституцій, членами яких вона є, щодо політичних, економічних, соціальних реформ, ніж на вимоги окремих країн-донорів.

Технічна допомога (або «технічне співробітництво») надавалась ще з часів реалізації Плану Маршалла і на даний час набула великого значення. ОДР, у тому числі фінансова і технічна допомога, включає проектну допомогу, яку здебільшого надають міжнародні організації та колективні донори у вигляді гарантій кредитування у визначених обсягах за умов виконання країною-реципієнтом своїх зобов'язань і грантів для прискореного процесу впровадження проекту на практиці, а також позапроектну допомогу, яку надають найчастіше на двосторонній основі у вигляді експортних пільгових кредитів, грантів на підтримку державних реформ країни-реципієнта, некредитних інструментів (консультації, дослідницька робота, обговорення стратегії соціально-економічного розвитку країни-реципієнта тощо).

Провідними міжнародним інституціями у сфері боротьби з глобальною бідністю є Група Світового банку і Міжнародний валютний фонд (МВФ). Особливістю політики цих організацій є те, що допомогу (фінансову і технічну) вони надають переважно не на негайне подолання гострих соціальних проблем, а на створення середовища підвищення добробуту населення у довгостроковій перспективі, причому здебільшого власними силами бідної країни (поліпшення інвестиційного клімату, забезпечення тендерної рівності, структурне реформування економіки країни-реципієнта, лібералізацію грошового та зовнішнього секторів, зменшення зовнішнього боргу тощо). Допомога (передусім у формі кредитів) надається за умови виконання цілого спектру вимог (так звані «обумовлені кредити»), часто не відповідає критеріям ОДР і дає, як правило, позитивні динамічні, а не статичні ефекти, а тому її донори зазнають чимало критики, про що було описано в попередніх працях. Зокрема, Дж. Стігліц наголошує на тому, що багатостороння допомога з боку міжнародних організацій, які він називає «місіонерськими установами», допомагає багатим державам експлуатувати бідні країни завдяки більшому контролю, владі та праву голосу над останніми і нав'язувати ідеї вільного ринку «відсталим» суспільствам, що посилює периферійний характер окремих країн та регіонів світу.

Використання як критерію вибору реципієнта Індексу ОПІК (оцінки політики й інституцій країни) дало змогу значно скоротити кількість умов кредитів, зокрема МВФ у рамках Механізму зменшення бідності і сприяння економічному зростанню. Що стосується Світового банку, то впродовж останніх років він проводить роботу зі спрощення і модернізації принципів та процедур кредитування, спрямовану на те, щоб полегшити для клієнтів процес запозичення. При цьому Банк істотно розширив обсяги операцій у країнах із середнім рівнем доходів, де проживає близько 70% бідного населення планети, натомість значно скоротивши і навіть припинивши надання допомоги найвідсталішим країнам з низьким індексом ОПІК. З останніми працюють інші донорські організації, спрямовуючи зусилля на збільшення внутрішнього попиту, проведення найпростіших реформ, досліджуючи інноваційні механізми надання соціальних послуг.

Іншим актуальним напрямком реформування підходів до надання багатосторонньої допомоги є відхід від кредитної форми на користь грантів. Відповідно міжнародні банки повинні бути трансформовані у багатосторонні агенції розвитку, покликані не надавати позики, а допомагати бідним країнам долати перешкоди на шляху економічного розвитку, тоді як усі ризики (у тому числі й політичні) та інші кредитні функції повинен взяти на себе світовий ринок приватного капіталу. Результати діяль-

ності таких агентств розвитку мають бути прозорими для оцінки незалежними наглядачами.

Найбільшим після Світового банку і МВФ донором багатосторонньої технічної та так званої «передінвестиційної» допомоги є програма розвитку ООН (ПРООН), яка допомагає країнам, що розвиваються, реалізовувати проекти у сфері інформаційних й комунікаційних технологій, енергозбереження та охорони довкілля, освіти, підвищення безпеки людини, забезпечення прав людини і добросовісного державного управління, боротьби з ВІЛ/СНІД.

Ефективність міжнародної (дво- та багатосторонньої) допомоги як одного із зовнішніх механізмів подолання бідності залежить не лише від ресурсів, мотивів і інструментарію донорів, а й (причому більш значною мірою) від раціональності підходів її використання країною-реципієнтом. Проблема корупції і так званої «клептократії» (розкрадання на урядовому рівні) є основною причиною і водночас проявом неналежного інституційного забезпечення використання міжнародної економічної допомоги (передусім фінансової) у бажаному руслі, й притаманна практично всім країнам, що розвиваються. Особливу загрозу становить спрямування у країни з олігархічною системою державного управління «поза проектної» допомоги, оскільки вона передбачає надходження коштів безпосередньо в бюджет держави, а не спрямування на реалізацію спеціальних проектів з подолання бідності, тобто фінансові потоки фактично позбавлені характеру адресності та цільового призначення.

Так, з-поміж зазначених вище інструментів впливу на бідність, є бажання країни проводити політику по боротьбі з зубожінням. Є приклади, коли впливовим людям в тій чи іншій країні вигідно мати дешеву робочу силу. Численні теоретичні й емпіричні дослідження переконливо доводять, що основною передумовою деескалації проблеми бідності є стійке економічне зростання і відповідно зростання реального ВВП на душу населення.

Потенціал зростання виробників у розвинених країнах створює матеріальну базу інструментів впливу на бідність. На думку експертів, економіка США у 2015-2016 роках зросте на 3,1%, але в цілому це нижчий рівень, ніж до кризи 2008 року. Однак, це надійне зростання і США залишатиметься ключовим лідером глобальної економіки.

Приведені в таблиці 1 дані, є досить оптимістичними, особливо для країн Єврозони – якщо в 2014 році спостерігалось зростання на 0,9%, то на 2016 рік зростання становить 1,6%. Отримати максимальну віддачу від економічного зростання як інструменту подолання бідності можливо, якщо буде подолано головну причину – значну соціально-економічну нерівність людей.

Для України МВФ визначав оптимістичні прогнози економічного зростання у 2016 році на рівні

1,5%, при інфляції в 15,1%. Для 2017 року експерти МВФ передбачають зростання ВВП на 2,5% при інфляції 11% [4].

Оцінка потенціалу економічного зростання в світі проводиться також такою міжнародною організацією, як McKinsey. За оцінками цієї організації, якщо середньорічне зростання світової економіки у 1950-2014 роках сягало 3,8%, то у 2014-2016 роках темпи зростання можуть відкритися до позначки 2,1%.

Компанія PWC опублікувала довгостроковий прогноз для 32 найбільших економік (Табл. 2)

Аналіз таблиці 2 показує, що сучасні світові лідери США, Японія та Західна Європа поступово втрачають свої позиції на користь Мексики, Індонезії, та навіть Нігерії, які готові потужно зайти в десятку світових лідерів. Серед головних причин втрати лідерства розвинутими країнами: загальне зниження продуктивності праці у виробництві, демографічні негативні тенденції, старіння населення.

Одним із показників бідності країни є порівняння рівня доходу людей з різними освітніми рівнями в різних країнах світу. Це, звісно, не показник доходів людей, які живуть за межею бідності, а аналіз так званого «середнього класу». Середній клас – це також чи не найбільший прошарок економічних донорів, що вчасно сплачують податки і є значною споживчою групою. Окрім цього, середній клас активно береже й поширює цінності та

традиції своєї країни. Не будемо звертати увагу на прошарок людей в суспільстві, які не мають базової вищої освіти, оскільки в країнах діють різні соціальні програми і суттєво різна сума державної допомоги. Звернемо увагу на осіб, які мають вищу освіту. В Україні повну вищу освіту мають 25,1% жінок і 22,6% чоловіків, у високо розвинутих країнах Європи середній показник дорівнює 32% від населення країни [5]. За даними українського Держстату, за перше півріччя цього року рівень зайнятості серед українських чоловіків становив 61,4%, жінок – 51,5. Кількість економічно неактивних жінок віком 15–70 років – 6,7 млн, чоловіків – 4,2 млн. При цьому в структурі зайнятого населення за статусами зайнятості серед жінок частка найманих працівниць становила 86,6%, самозайнятих – 12,3, роботодавців-жінок – 0,8%. Серед чоловіків структура така: 82,4% – наймані працівники, 15,7 – самозайнятості та 1,6% – роботодавці [6].

Україна – високоінтелектуальна країна, але рівень доходів людей з вищою освітою дорівнює рівню доходів осіб, які взагалі не мають освіти або мають початкову (в сусідніх країнах Європи). У відповідності зі стандартами ООН в світі встановлена межа бідності на рівні 5 доларів на день. В Україні відповідно до законодавства прожитковий мінімум становить 1,8 долара в день, тобто більше, ніж в 3 рази менше встановлених норм. Зокрема, за міжнародними нормами бідність настає за межею, якщо людина має в своєму розпорядженні в місяць суму

Таблиця 1

Розвинені країни: реальний ВВП та безробіття [3]

	Реальний ВВП			Безробіття		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Розвинені країни	1,8	2,4	2,4	7,3	6,9	6,6
США	2,4	3,1	3,1	6,2	5,5	5,1
Єврозона	0,9	1,5	1,6	11,6	11,1	10,6
Японія	-0,1	1,0	1,2	3,6	3,7	3,7
Великобританія	2,6	2,7	2,3	6,2	5,4	5,4
Канада	2,5	2,2	2,0	6,9	7,0	6,9
Інші	2,8	2,8	3,1	4,7	4,7	4,6

Таблиця 2

Прогнозний рейтинг за розміром ВВП, розрахованим за паритетом купівельної спроможності, дол. [3]

2014		2030		2050	
Китай	17 632	Китай	36 112	Китай	61 079
США	17 416	США	25 451	Індія	42 205
Індія	7 277	Індія	17 138	США	41 384
Японія	4 788	Японія	6 006	Індонезія	12 210
Німеччина	3 621	Індонезія	5 486	Бразилія	9 164
Росія	3 559	Бразилія	4 996	Мексика	8 014
Бразилія	3 073	Росія	4 854	Японія	7 914
Франція	2 587	Німеччина	4 590	Росія	7 575
Індонезія	2 554	Мексика	3 985	Нігерія	7 345
Великобританія	2 435	Великобританія	3 586	Німеччина	6 338

менше 150 доларів (враховуючи не тільки харчування, а й витрати на комунальні платежі, проїзд у транспорті тощо). В Україні офіційний прожитковий мінімум на 01.01.2015 року складав 1176 грн., а на 01.11.2016р. складає 1399 грн. Відповідно до офіційного курсу НБУ, – це 54,4 доларів. Якщо в США за основу мінімальної заробітної плати беруть набір товарів і послуг, які задовольняють основні фізіологічні та соціальні потреби звичайної сім'ї, в розрахунку на одну людину: наприклад, 20 видів м'ясопродуктів, оплата найманого житла, мобільного зв'язку, покупка один раз на 5 років автомобіля тощо дає більше \$1200 в місяць, то в Україні з початку 2016 року мінімальна зарплата становить всього 1378 грн., що не забезпечує навіть фізіологічний рівень виживання працівника. При цьому фактична мінімальна заробітна плата становила 2676 грн. (рис. 1).

Співвідношення фактичної мінімальної заробітної плати та встановленої Урядом на 2016 рік

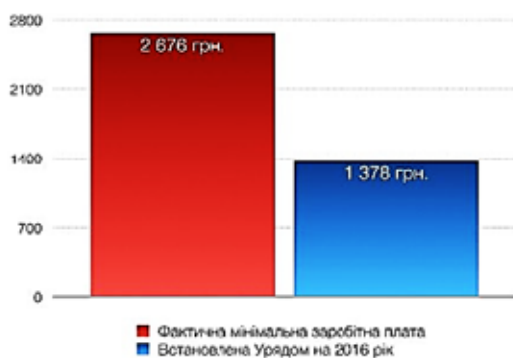

Рис. 1. Співвідношення фактичної мінімальної заробітної плати та встановленої Урядом на 2016 рік [7]

Сьогодні смертність знову перевищує народжуваність. Україна знову вийшла у світові лідери за захворюваністю на туберкульоз, який називають хворобою бідних.

В Україні найвищий рівень експлуатації найманих працівників в Європі. Частка зарплати в собівартості продукції, за даними Національної академії наук, становить 6,5%, проте в європейських країнах – більше 30%.

Бідність в Україні характеризується низкою національних ознак. Зокрема, специфічні особливості бідності в Україні мають прояв у наступному: 1) низький рівень життя населення в цілому; 2) надмірне соціальне та майнове розшарування; 3) розповсюдженість бідності серед працюючого населення; 4) висока питома вага людей, що вважають себе бідними. Упродовж останніх років в Україні були розроблені та впроваджені певні заходи щодо подолання та попередження бідності населення. Але політична криза наприкінці 2013 року, а згодом анексія Криму Росією та збройний конфлікт у Донбасі,

значно ускладнили економічну ситуацію в Україні. Політико-економічна криза 2014 року, великий потік вимушених переселенців з Донбасу та Криму значно погіршили ситуацію з бідністю. Крім того, відсутність статистичної інформації щодо територій, не підконтрольних українській владі, не дозволяє навести цілком вичерпні та достовірні дані.

Слід зазначити, що кількісні показники моніторингу бідності доводять те, що Україна належить до країн зі стабільно високим рівнем бідності. Бідність як явище соціально-економічного характеру негативно діє і у короткостроковій, і у тривалій перспективі на різні сфери суспільного життя. При цьому можна виділити декілька основних наслідків від збільшення масштабів і глибини бідності, які безпосередньо вплинуть на динаміку економічного розвитку України, рівень її конкурентоспроможності в глобальному економічному середовищі, й таким чином – на ієрархічне положення національної економіки в системі світогосподарських зв'язків.

До демографічних наслідків посилення бідності відносять значне зниження народжуваності й зростання смертності населення, підвищення рівня захворюваності та травматизму, скорочення середньої тривалості життя, що веде фактично до депопуляції і втрати національного генофонду. У економічному контексті дія цих чинників істотно зменшує трудовий потенціал країни і тим самим обмежує відтворювальні можливості її економічної системи.

Соціальними проявами бідності слід вважати збільшення безробіття і нелегальної зайнятості, посилення криміногенної обстановки, появу актів громадянської непокорності. Ці проблеми, породжені бідністю, а часто і відсутністю коштів для існування, перешкоджають соціальній стабільності в суспільстві, знижують якість життя, збільшують витрати бюджету на соціальну допомогу й охорону правопорядку, дестимулюють підприємницьку активність.

Економічні наслідки розповсюдження бідності в Україні пов'язані з перспективами її макроекономічного розвитку, а також інтеграції країни в міжнародну економіку як повноправного суб'єкта зовнішньоекономічних відносин. Найважливішим макроекономічним наслідком посилення бідності стане зниження темпів розвитку економіки з наступних причин: скорочення платоспроможного попиту, яке порушує виробничу активність; погіршення кількісних і якісних характеристик ресурсу праці; втрата можливості формування і акумуляції ресурсу «людського капіталу» як ключового чинника економічного зростання. Закономірним результатом розповсюдження бідності в Україні стане також загострення проблеми її інтеграції до європейських і світових економічних структур,

оскільки необхідною умовою вступу в них є досягнення рівня середньо душевого доходу (величини ВВП на душу населення), який в 4-5 разів перевищує нині існуючий в нашій країні.

Проблема бідності турбує світових лідерів, так, про це заявив генсек ООН Пан Гі Мун на зустрічі G20, метою проведення якої було забезпечення миру, процвітання та сталого розвитку. При цьому сталого розвитку можливо досягти лише шляхом забезпечення стійкого миру. Для збалансованої економіки необхідні мир і співробітництво в ім'я розвитку та дотримання прав людини. Як показують дослідження, кількість людей, які вимушено залишили своє місце проживання в результаті збройних конфліктів, досягла найвищого показника з часів Другої світової війни – 65 мільйонів. Одним з найважливіших факторів у справі досягнення стійкого розвитку є боротьба з бідністю. Тому ставиться завдання для усіх країн – подолання бідності у всіх її проявах до 2030 року [8].

Висновок. Вирішення проблеми бідності в світі потребує розробки системи комплексних науково обґрунтованих заходів, які повинні враховувати профіль, специфіку та особливості формування та поширення бідності, причини її виникнення.

Бідність в світі пов'язана з недосконалістю соціально-економічних процесів, що створює умови для формування структурної бідності. Механізми скорочення бідності, які застосовуються в країнах, є недостатньо ефективними, про що свідчить невиконання завдань, зазначених у Цілях розвитку тисячоліття та Стратегії подолання бідності. Згідно з твердженням Світового банку, розв'язання накопичених проблем потребує консолідації зусиль політиків, громадських діячів, власників бізнесу, профспілок, усіх громадян країни, для того щоб ефективно боротися з бідністю. Щоб подолати бідність в Україні, необхідно усунути з влади олігархів, які приймають стратегічні рішення, лобіюючи свої інтереси. Для побудови національного консенсусу щодо розвитку України та переходу до сталого розвитку необхідне чітке розуміння механізмів, які привели та утримують економіку в пастці бідності. В Україні необхідна кардинальна зміна економічного курсу для переходу зі стану бідності та відсталості до високотехнологічної економіки на основі системної економічної стратегії й активної промислової політики. Це забезпечить вихід із пастки бідності, перехід до спіралі самоприскорюваного розвитку та зростання добробуту для всіх. В подальшому необхідно забезпечити приплив іноземних інвестицій в інновації, підвищення продуктивності праці у виробництві, переорієнтацію з сировинного експорту на експорт продукції з високою доданою вартістю та внутрішній високо еластичний попит.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Кількість голодуючих людей у світі досягла рекордних показників за останні 40 років та досягла мільярда. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/a/1853073.html>
2. Грішнова О.А. Людський розвиток: навч. посіб. – К.:КНЕУ,2006.
3. Що чекає світову економіку: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wap.nk.org.ua/obshchestvo/scho-chekae-svitovu-ekonomiku-6000>
4. МВФ предсказал, как Украина закончит 2016 год: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://finance.obozrevatel.com/analytics-and-forecasts/48079-mvf-predskazal-kak-ukraina-zakonchit-2016-god.htm>
5. Українські науковці у світі: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.usw.com.ua>
6. Самаева Ю. Девальвація людського капіталу: діагнози і рецепти: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua/macrolevel/devalvaciya-lyudskogo-kapitalu-diagnozi-i-recepti-.html>
7. Павловський А. Бідні в багатій країні: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://blogs.lb.ua/andriy_pavlovskiy/330415_bidni_bagatij_kraini.html
8. Генсек ООН закликав подолати бідність у світі до 2030 року: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tsn.ua/svit/gensek-oon-zaklikav-podolati-bidnist-u-sviti-do-2030-roku-740130.html>
9. Унковська Т. Як Україні вирватися з пастки бідності: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua/macrolevel/yak-ukrayini-virvatisya-z-pastki-bidnosti-.html>

REFERENCES:

1. Kilkist holoduiuchykh liudei u sviti dosiahla rekordnykh pokaznykiv za ostanni 40 rokiv ta dosiahla miliarda. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.radiosvoboda.org/a/1853073.html>
2. Hrishnova O.A. Liudskiy rozvytok:navch. posib. – K.: KNEU,2006.
3. Shcho chekaie svitovu ekonomiku. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://wap.nk.org.ua/obshchestvo/scho-chekae-svitovu-ekonomiku-6000>
4. MVF predskazal, kak Ukrayna zakonchyt 2016 hod [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://finance.obozrevatel.com/analytics-and-forecasts/48079-mvf-predskazal-kak-ukraina-zakonchit-2016-god.htm>
5. Ukrainski naukovtsi u sviti. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.usw.com.ua>
6. Samaeva Yu. Devalvatsiia liudskoho kapitalu: diahnozy i retsepty [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://gazeta.dt.ua/macrolevel/devalvaciya-lyudskogo-kapitalu-diagnozi-i-recepti-.html>
7. Pavlovskiy A. Bidni v bahatii kraini [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://blogs.lb.ua/andriy_pavlovskiy/330415_bidni_bagatij_kraini.html
8. Hensek OON zaklykav podolaty bidnist u sviti do 2030 roku: [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://tsn.ua/svit/gensek-oon-zaklikav-podolati-bidnist-u-sviti-do-2030-roku-740130.html>
9. Unkovska T. Yak Ukraini vyrvatisia z pastky bidnosti [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://gazeta.dt.ua/macrolevel/yak-ukrayini-virvatisya-z-pastki-bidnosti-.html>